

3. Про схвалення Енергетичної стратегії України на період до 2035 року “Безпека, енергоефективність, конкурентоспроможність” Документ 605-2017-р, чинний, поточна редакція — Прийняття від 18.08.2017 [URL:https://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/605-2017-%D1%80?lang=ru](https://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/605-2017-%D1%80?lang=ru) (дата звернення 7.03.2019)

АЛЬТЕРНАТИВНІ МОДЕЛІ ФІНАНСУВАННЯ МАЛОГО БІЗНЕСУ

Кравченко Ю. І., студентка

Науковий керівник: Остапенко А. С., к. т. н., доцент

Херсонський національний технічний університет

Питання забезпечення достатнього фінансування діяльності і розвитку суб’єктів малого підприємництва завжди залишається актуальним для економіки будь-якої країни. Порівняно з великими підприємствами малий бізнес об’єктивно має більш обмежений вибір доступних традиційних джерел формування основного і оборотного капіталу, а програми державної підтримки малих підприємств не завжди виявляються досить дієвими та ефективними.

Водночас сучасний рівень розвитку інформаційних технологій створив підґрунтя для формування принципово нових інструментів перерозподілу фінансових ресурсів між суб’єктами економіки, зокрема на основі використання альтернативної до традиційного фінансового посередництва системи фінансування [5, с. 89].

В умовах значного дефіциту фінансових ресурсів, з яким регулярно стикається більшість вітчизняних малих підприємств, дослідження альтернативних моделей фінансування та можливостей їх використання в Україні може стати вагомою передумовою підвищення рівня фінансової забезпеченості малого бізнесу.

Українські підприємства малого бізнесу використовують такі джерела фінансування малою мірою, що означає неготовність їх менеджменту до взаємодії з порівняно новими для українського ринку джерелами капіталу.

На даний момент у світі існує декілька різних видів альтернативних джерел фінансування. Розглянемо більш детально кожен з альтернативних видів джерел.

Бізнес – ангели – це приватні інвестори тих проектів, які не цікаві венчурному фонду через свою достатньо невелику вартість. В

основному, інвестиційна діяльність бізнес – ангелів направлена на підтримку і розвиток малого бізнесу. Економіка України потребує залучення такого альтернативного джерела фінансування для прискорення розвитку малого бізнесу [1, с. 452].

Венчурний капітал – відносно нове для України джерело фінансування. Це довгострокові фінансові інвестиції в акції малих підприємств у сфері технологій з високим ризиком. Інвестування відбувається з метою розвитку і розширення таких підприємств для отримання у подальшому прибутку від приросту вартості вкладених коштів [3, с. 237].

У світі з'являється все більше платформ альтернативного пошуку коштів для фінансування бізнес-проектів. Фактично формуються умови для розвитку й нова культура p2p- та p2b-кредитування чи інвестування. Що таке peer-to-peer позики? Це пряме залучення коштів від фізичних або юридичних осіб. Таке фінансування здійснюється через онлайн – платформи і без традиційного фінансового посередника. Майданчиком для надання P2P-кредитування є інтернет, це може бути як самостійний сайт (наприклад Fingoogo, Loanberry), так і сервіс в рамках існуючого з іншою метою сайту (наприклад WebMoney). Першою в Україні платформою P2P-кредитування без посередників став FinHub. Такий сервіс ще нещодавно пропонував ПриватБанк, проте останнього часу не афішує програму персональних інвестицій у бізнес третіх осіб. Проте з'являються інші гравці. Фактори, що сприяють цьому: здешевлення грошових переказів, можливість PSP-компаній тимчасово утримувати кошти на проміжних рахунках, введення НБУ ескроу-рахунків, легалізація електронно-цифрового підпису, успішна робота бюро кредитних історій, наявність великої кількості інформації з відкритих джерел та різноманітних баз даних. Все це дозволяє компаніям, які навіть не є фінансовими установами, застосовувати досвід та методики фінансового сектора для оцінки проектів малого та середнього бізнесу та пошуку для них інвесторів чи кредиторів. Прикладом такого сервісу може стати платформа MO CASH, ця платформа створена не фінансовою, а консалтинговою компанією [6].

Балансові позики – це кредитування через онлайн – платформи. Сума позики для бізнесу списується з балансу того підприємства, що здійснює управління платформою. Прикладом такої платформи в Україні є «Країна успішного бізнесу» від Приватбанку.

Ще одним видом альтернативного джерела фінансування є «онлайн – факторинг» – фінансування дебіторської заборгованості, продаж підприємством наявних рахунків – фактур через онлайн – платформи фізичним та юридичним особам [5, с. 90].

На сьогодні краудфандинг з нефінансовою винагородою, є одним з ефективніших інструментів збору коштів на будь-які проекти, починаючи від креативного дизайну та закінчуючи складними технологічними продуктами. Найуспішнішою платформою, що працює за цим принципом, є майданчик Kickstarter.

Краудфандинг є перспективною та водночас непростю моделлю залучення фінансування. Краудфандинг допомагає хорошим ідеям, які не відповідають формам традиційного сприйняття фінансистів, пробитися й отримати гроші завдяки колективній мудрості спільноти, яка своїми посильними фінансовими внесками долучається до творення бізнесу та переконує власника бізнес-ідеї та суспільство в її перспективності [4, с. 265].

Залежно від отримуваної доходності в результаті реалізації проектів краудфандингові платформи підрозділяються на чотири основні типи:

- краудлендинг: згідно прийнятої бізнес-моделі, інвесторами надаються позики позичальникам за обов'язкової умови повернення цих позик і, як правило, за умови оплати комісії платформі, що надає можливість позичальникові отримати кошти для розвитку бізнесу;

- краудінвестинг: форма корпоративного фінансування, де повернення інвестицій – частина підсумкового сукупного доходу компанії-позичальника. На відміну від краудлендингу, частина активу надається без нарахування комісії. Ця форма фінансування найчастіше використовується стартапами:

- крауд-дотації: ця бізнес-модель не передбачає отримання виплат або повернення інвестицій інвесторам;

- краудсаппортинг: при реалізації цієї бізнес-моделі інвестори не отримують фінансову винагороду, при цьому їх дохід складається з отримуваних продуктів або послуг в результаті реалізації проекту [2, с. 236].

Питання розвитку малого бізнесу на Україні дуже актуальне, адже малі підприємства є однією з найважливіших складових гнучкої та стабільної економічної системи. Розумні інвестиції і вчасне фінансування підприємств малого бізнесу стимулює їх швидкий

розвиток, а як наслідок підвищення конкурентоспроможності продукції не тільки на внутрішньому ринку, але й на світовому, зниження безробіття, покращення стану економіки держави.

Серед розглянутих форм фінансового забезпечення діяльності малого бізнесу в сучасних економічних умовах для багатьох підприємців саме психологічний фактор може стати визначальним при прийнятті рішення про джерело фінансування. Це означає про перспективність використання краудфандингу як джерела фінансування малого бізнесу України.

Оскільки, проекти краудфандингу є доступними скрізь в Інтернеті, отже, і в тих регіонах, де спостерігається брак венчурних і ангельських інвестицій, адже, розвиток даних видів фінансування дуже обмежений в Україні і доступний, в основному, для стартапів технічної спрямованості.

Краудфандинг для фінансування інноваційних проектів підприємств малого бізнесу може вирішувати відразу кілька завдань: фінансове – отримання грошей на втілення проекту, маркетингове – контактна аудиторія дає підприємствам зворотний зв'язок, зв'язки з громадськістю, реклама проекту.

Крім того, краудфандинг є більш «дешевим» видом фінансування, більш простим і зрозумілим видом залучення інвестицій для самих підприємців.

Динаміка розвитку європейського ринку альтернативного фінансування бізнесу протягом останніх років яскравий приклад ефективності і перспективності використання таких моделей, а також їх найбільші переваги саме для малого і середнього бізнесу.

Література.

1. Колодяжна І. В., Борблік К. Е. Джерела фінансування інноваційної діяльності підприємств. *Економіка і суспільство*. 2017. Вип. 9. С. 448-453.
2. Повод Т. М., Остапенко А. С. Краудфандинг як перспективне джерело фінансування бізнесу. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2018. Вип. 5 (16). С. 235-240.
3. Проектне фінансування: підручник / Т. В. Майорова, О. О. Ляхова та ін. Київ : КНЕУ, 2017. 434 с.
4. Різник В. В., Різник Н. А. Краудфандинг як перспективна модель фінансування бізнес-ідей та проектів. *Економічний вісник університету*. 2018. Вип. № 37/1. С. 260-267.

5. Рубанов П. М. Альтернативне онлайн-фінансування для малого підприємництва: крос-країновий аналіз. *Інтелект XXI*. 2017. № 5. С. 89-95.

6. У пошуках грошей – альтернативні джерела фінансування для малого бізнесу. URL: <https://mo.cash/news/u-poshukah-groshej---alternativn%D1%96-dzherela-f%D1%96nansuvannya-dlya-malogo-b%D1%96znesu> (дата звернення 08.11.2019).

ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ПРОЕКТУВАННЯ, ЯК ВАЖЛИВИЙ ЕЛЕМЕНТ ПРОЕКТНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

*Кучінка Т. В., к. е. н., асистент
Мукачівський державний університет*

Організаційне проектування, як основний елемент проектного менеджменту, виявляється в статичному вигляді як структура організації та в динамічному вигляді як процеси, що протікають в організації.

Вітчизняні та зарубіжні економісти по-різному визначають організаційне проектування. Проте різні позиції не тільки не суперечать одна одній, а навпаки, доповнюють науковий та сучасний характер цього виду діяльності.

Поняття «проектування» значно змістовніше, ніж близькі до нього за значенням поняття «конструювання» та «планування». Проектування (від лат. кинутий вперед) – процес створення проекту, прототипу, прообразу передбачуваного або можливого об'єкта, стану. На відміну від конструювання воно полягає в описі не тільки технічних аспектів майбутнього об'єкта, його складу та властивостей, але і економічних, соціальних, організаційних аспектів модельованих систем.

На думку А. Радутіна, організаційне проектування – це процес знаходження відповідності між ключовими елементами організації (структура, люди, завдання, системи рішень та заохочень, а також неформальна організація і культура) та її стратегією, яке приводить до успіху. Організаційне проектування – це процес, який має дискретний характер і безліч альтернативних напрямів розвитку [1].

О. Віханській, А. Наумов зазначають, що організаційне проектування повинне враховувати не тільки зміну внутрішніх чинників, але також стан і розвиток зовнішнього середовища